

Fylkesmannen i Oppland

MILJØVERNDELINGEN

Inspeksjonsrapport

Dombås avløpsanlegg 10.6.2014

Inspeksjon ved Dombås avløpsanlegg

Dato for tilsynet: 10. juni 2014

Rapportnummer: 2014.020.I.FMOP

Saksnummer: 2014/4224

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra Dovre kommune:
Tor Ivar Hovhaugholen

Fra Fylkesmannen:
Tore Pedersen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten beskriver resultater fra inspeksjonen, slik situasjonen var ved kontrolltidspunktet 10.6.2014. Hovedtema for kontrollen var overholdelse av utslippskrav, oppfølging av ledningsnett, miljørisikovurdering og klimatilpasning.

Tilsynet ble gjennomført som del av en landsomfattende kontrollaksjon rettet mot kommunale avløpsanlegg. Resultatene fra aksjonen vil sammenstilles av Miljødirektoratet og Fylkesmannen.

Fylkesmannen avdekket 6 under tilsynet.

- Overordnede mål for avløpsanlegget er mangelfull.
- Handlingsplan og saneringsplan for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.
- Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer.
- Drift og vedlikehold av ledningsnett er mangelfull.
- Kommunen overholdt ikke rensekravene for utslipp til vann i 2013.
- Miljørisikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.

Avvikene er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Dovre kommune må sende en skriftlig bekreftelse innen 10.10.2014 på at avvikene er rettet.

Oppfølgingen etter tilsynet er nærmere beskrevet på side 4.

Denne rapporten vil være offentlig, jf. offentlighetsloven.

1 Informasjon om virksomheten

Kommune: Dovre	Organisasjonsnr: 939 849 831
Postadresse: Kongsvegen 4, 2662 Dovre	
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 – Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert anlegg

Navn: Dombås avløpsanlegg	Anleggsnr: 0511.0009.01
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	Risikoklasse: 4
Tillatelse gitt: 19.12.2007	Tillatelse oppdatert: -

2 Inspeksjonens omfang

Formålet med inspeksjonen var å kartlegge i hvilken grad kommunen konkretiserer og gjennomfører kravene satt i utslippstillatelsen og i forurensningsforskriften kapittel 14. Kartleggingen ble gjennomført ved å kontrollere følgende tema:

- Mål for avløpsanlegg
- Handlingsplaner/Saneringsplaner
- Klimatilpasning
- Overløp
- Ledningsnett
- Akkreditert prøvetaking
- Etterlevelse av renskrav i 2013
- Driftsstabilitet
- Miljørisikovurdering
- Avviksbehandlingsystem

Denne rapporten omhandler avvik som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av kommunens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3 Oppfølging etter tilsynet

Kommunen plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at vi skal kunne avslutte saken, må dere innen 10.10.2014 sende en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon som viser at avvikene er rettet.

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal og hjemmesider, jf. offentlighetsloven.

4 Gebyr for inspeksjonen

Dombås avløpsanlegg er gjennom utslippstillatelsen plassert i risikoklasse 4. Dette betyr at dere skal betale **kr 4600,-** i gebyr for den gjennomførte kontrollen, jf. § 39-6 i forurensningsforskriften. Faktura ettersendes av Miljødirektoratet.

5 Avvik

Avvik 1 Overordnede mål for avløpsanlegget er mangelfull

**Avvik fra Forskrift om internkontroll § 5 punkt 4 (sette mål for ytre miljø)
Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett
Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg**

Kommentar

Dovre kommune har en hovedplan for avløp fra 2000, og den er ikke oppdatert eller revidert siden den gang. For å sørge for et best mulig beslutningsgrunnlag er det viktig at overordnede planer revideres og oppdateres med jevne mellomrom. Hovedplanen skal ha overordnede mål som er etterprøvbare, som for eksempel måltall for separering og sanering av avløpsnett. Videre bør planen vise til, eller inneholde dokumentasjon på tilstand og tiltaksbehov i avløpsanlegget.

Avvik 2 Handlingsplan og saneringsplan for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende

**Avvik fra Forskrift om internkontroll § 5 punkt 6 (risiko, planer og tiltak)
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 (forebygge overtredelser)**

Kommentar

I tillegg til en gammel hovedplan har Dovre kommune en saneringsplan fra 1995, og den er ikke oppdatert eller revidert siden den gang. Det er viktig at mål og strategier i hovedplanen omsettes og overføres som tiltak i saneringsplanen. Tiltakene i avløpsanlegget (renseanlegg og ledningsnett) skal ha en tydelig prioritering basert på en kost/nytte-vurdering. Tidspunkt for gjennomføring av tiltakene bør gå frem av en vedtatt fremdriftsplan, og det må sikres en tilstrekkelig forankring i politisk ledelse og/eller gjennom vedtatt finansiering.

Avvik 3 Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer

**Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 6 (risikovurdering)
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 (forebygge overtredelser)**

Kommentar

Dovre kommune har ikke undersøkt hvordan avløpsanlegget vil bli påvirket av fremtidige klimaendringer. Det er ventet at klimaet skal bli varmere og våtere, noe som innebærer flere tilfeller av nedbør med stor intensitet. Et endret klima kan dermed få konsekvenser for avløpsanlegget pga. mer innlekking, større overvannsmengder, heving av grunnvannsnivå, med mer.

For å kunne møte klimaendringer er det viktig å innhente nedbørprognoser og omsette dette til virkning på avløpsnettet, enten gjennom modellberegning eller andre vurderinger.

Avvik 4 Drift og vedlikehold av ledningsnett er mangelfull

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett

Kommentar

Dovre kommune kunne ikke vise til skriftlige rutiner for drift og vedlikehold av ledningsnett, inklusive overløpsdrift. Ved overløp bør også utslippspunktet inspiseres. Rutiner for drift og vedlikehold av ledningsnett skal inngå i avløpsanleggets dokumenterte internkontroll.

Det er etablert et digitalt ledningsnettkartverk, men kartverket er ikke fullstendig. Rutiner for å journalføring av ledningskartverket bør også utarbeides.

Avvik 5 Kommunen overholdt ikke rensekravene for utslipp til vann i 2013

**Avvik fra Utslippskrav satt i tillatelsen
Forurensingsforskriften § 14-2, § 14-11, § 14-12, § 14-13
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 (forebygge overtredelser)**

Kommentar

Dombås avløpsanlegg overholdt ikke rensekravet til 95 % reduksjon av fosfor i 2013, noe de heller ikke gjorde i 2011 og 2012. I 2013 hadde anlegget i tillegg en overskridelse av utslippskonsentrasjonen på mer enn 100 % av rensekravet. Overskridelsen av konsentrasjonskravet skyldes en ødelagt skrape, som vesentlig reduserte renseseffekten.

Anlegget har også utfordringer knyttet til innløpsvann med lave konsentrasjoner av fosfor. Dette skyldes antagelig tilførsel av fremmedvann inn til anlegget, noe som har vært en utfordring over lang tid.

Under inspeksjonen var det uklart hvem som har ansvaret for å følge opp at rensekravene faktisk overholdes. Kommunen må bedre oppfølgingen av utslippsmålingene, slik at overskridelser av rensekrav og negative trender i utslippet kan fanges opp. Videre er det viktig at kommunen følger opp årsrapporten fra Driftsassistansen i Oppland (DiO), samt kvalitetssikrer dataene i rapporten.

Avvik 6 Miljørisikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende

Avvik fra Internkontrollforskriften § 5 punkt 6 (vurdere risiko)

Kommentar

Kommunen kunne ikke vise til en skriftlig miljørisikovurdering for avløpsanlegget under inspeksjonen. I 2013 ble det utgitt en veileder av Norsk Vann om vurdering av risiko for ytre miljø ved avløpsanlegg. Denne veilederen kan være til hjelp for å sørge for at det gjennomføres en systematisk og tilstrekkelig miljørisikovurdering.

6 Anmerkninger

Anmerkning 1: Avviksbehandlingssystemet for avløpsanlegget er mangelfull

Dombås kommune benytter et system som heter Kvalitetslosen for å behandle avviksmeldinger. Det er viktig at avvikssystemet inkluderer alle deler ved avløpsanlegget, som avløpsnett, overløp, renseanlegg og utslippsmålinger med mer. Avvik knyttet til ytre miljø skal også registreres.

Under inspeksjonen opplyste kommunen om at det er mulig å registrere avvik i tre forskjellige systemer: papirbasert avvikssystem innen vannbehandling, kvalitetslosen og ledningskartverket. Vi tar ikke stilling til hvor avvik skal registreres, men det bør gå klart frem hva som rapporteres hvor, og hvordan avvikene skal følges opp.

7 Gjennomføring

Tilsynet ble varslet per telefon 23.5.2014, og det ble avtalt å gjennomføre tilsynet 10.6.2014. Selve tilsynet ble gjennomført med et åpningsmøte, intervjuer, befaring på anlegget og et avslutningsmøte. Totalt ble fire personer intervjuet.

Funksjon	Åpning	Intervju	Slutt
Avdelingsleder	X	X	X
Arbeidsformann	X	X	X
Driftsoperatør	X	X	X

Fra Fylkesmannen deltok Tore Pedersen (overingeniør).